

transpersonale.

Această metodă ajută la activizarea organelor senzoriale, relaxarea profundă, dezvoltarea empatiei și relațiilor interpersonale armonioase, creșterea nivelului etic al personalității, rezolvarea conflictelor acute interioare.

Respirația holotropică este o provocare de autocunoaștere, deschidere a propriului potențial interior, manifestare a propriilor capacități anterior ascunse, a talentelor nevalorificate.

Doar propria responsabilitate față de sine însuși poate ajuta la crearea personalității armonioase, integre, cu rafinament etic, la ieșirea dincolo de realitatea limitată construită anterior, la privirea clară, conștientă și obiectivă asupra lucrurilor, fenomenelor și evenimentelor vieții de fiecare zi.

NATURA ȘI ESENȚA SOCIETĂȚII CIVILE

Maftai Vitalie, lect. univ., U.T.M.

Societatea civilă constituie un fenomen al societății contemporane ce cuprinde totalitatea (re)uniunilor, instituțiilor sociale formate prin interes și necesități de tip profesional, social, economic, ecologic, religios, cultural, etnic etc. ce se dezvoltă în afara sferei de acțiune ale statului și care nu pretinde la lupta pentru puterea politică, creînd astfel condiții prielnice de autorealizarea individului și colectivului.

Revendicarea actualității fenomenului dat este dictată de manifestarea valorilor, principiile și instituțiilor democrației. Există o condiție în care omul contemporan cu metode și mijloace legale își satisface necesitățile și individualitatea sa proprie creînd valori și acțiuni a solidarității sociale, de grup, individuale. Aceasta revendicare vine (în mod specific în spațiul european) în urma întăririi principiilor liberale, democratice în stat care intră în așa numitul procesul numit „al treilea val al democratizării” – trecerea

de la regim nedemocratic la cel democratic (Spania, Grecia, Portugalia, statele din estul europei și fostele state sovietice). Astfel, fenomenul societății civile capătă un interes specific în determinarea esenței, formelor și metodelor de formare ca principiu indispensabil al democrației.

Teoria conceptuală a societății civile creează anumite dificultăți, cauza fiind duplicitatea aspectului său social și politic. În plan istoric conceptul de societate civilă aparține familiei latine de *civis*, *civilis*, *civitas* (cu sens de cetățean, societate, civic, stat) având aspecte de legătură a societății civile cu cetățenie, obligații civile, comportament civilizată etc.

Conceptul societății civile face parte din grupul categoriilor sociale, evident inclusiv și a științei politice. Interesul față de societatea civilă și-au demonstrat-o un șir de științe, în mod special cele din spectrul social-umanitar: dreptul, economia, istoria, filosofia, sociologia, știința politică etc. Fiecare din ele asociind fenomenul dat la ramura sa specifică de cercetare, astfel că – dreptul, studiază societatea civilă ca fiind o societate în care individul, grupa, asociația se identifică ca subiect al dreptului; - teoria economică, studiază determinantul economic în apariția societății civile și rolul sferei financiare în reglarea și funcționarea sa; - istoria, descrie formele național-istorice a societății civile, rolul acțiunii cetățenilor la viața socială; - filosofia ca și sociologia, studiază societatea civilă ca fiind o sistemă socială, forma comunicării și organizării sociale; - știința politică, evidențiază caracterul și formele interacțiunii societății civile cu instituțiile politice și sociale în cadrul statului (organele administrării centrale, locale) în forma sa neinstituționalizată, parțial instituționalizată, instituționalizată. Știința politică studiază cauzele și condițiile apariției societății civile, structura și direcția sa de dezvoltare.

Timpul cronologic al apariției fenomenului dat este tratat diferit: 1) unii îl rezumă la simultaneitatea apariției cu statul, formând astfel o unitate organică (perioada antică). Societatea civilă în plan izolat nu există, ea se percepe ca sinonim conceptului

societatea politică, adică societatea politică și civilă în sensul „statul” constituiau același fenomen. Conceptul politica cuprinde sferile importante a vieții sociale – familia, religia, învățămîntul, cultura, arta etc. Societatea se caracterizează prin caracter politic. Cetățeanul luat aparte nu se percepea în afara statului (cauzată de apariția întârziată a dreptului, inexistența ideii libertăților individuale a omului ce limitează puterea statului); 2) alții percepe societatea civilă ca fiind o caracteristică a dezvoltării societății omenești, (unde societatea civilă și societatea omenească nu se „suprapun”, ci se completează) presupunînd apariția cetățeanului autonom, ce se percepe, conștientizează ca atare și fiind înzestrat cu un complex de drepturi și libertăți, ca purtătorul responsabilităților de ordin moral, juridic, politic etc., pentru acțiunile sale. Trebuie neapărat să posede dorință de participare la treburi sociale, politice, dorința de a influența puterea, de a reprezenta interesele sale în sfera puterii, și evident sunt create condiții optimale pentru exercitarea spiritului său civic; 3) Societatea civilă ca concept definit și conturat intră în circulație spre sec.XVII-XVIII – sensul său fiind că - comunitatea de oameni este obligată să posede legile sale și să nu depindă de fărădelegile parvenite din partea statului. Ca urmare începe să se șteargă hotarul între societatea civilă și stat, astfel că trecerea de la epoca evului mediu la cea contemporană a supralicitat problema libertății omului, individului, personalității ca membru a societății fiind tot mai independent de stat.

În perioada antică după cum se știe politica era asociată statului, statul asociat societății civile și politice, ce presupune o interacțiune a organizării vieții personale și puterii publice. Ideea societății civile exista doar în forma concepției filosofice. Societatea civilă, societatea politică și statul sunt privite în acest context ca fiind sinonime, unde colectivismul civic prevedea combinarea interesului general social cu cel particular în care prioritate se acorda bunăstării sociale. Această problemă a fost analizată de către Platon, Aristotel, Cicero. J.J. Rousseau vedea o

unitate creată între societate civilă și stat. Caracterul legal o are acea formă a conducerii care se bazează pe participarea fiecărui individ la soluționarea întrebărilor legate de sfera vieții personale sau bunăstării sociale. J. Lock prevedea că societatea apare inițial apariției statului. Statul este o formă, un complex de drepturi care depășește dreptul indivizilor în parte și care ca urmare î-l compune. Statul apare în urma unor relații sociale cu o determinantă naturală. În caz în care statul dispare, el nu creează condiții de dispariție a societății, el nu poate inhiba societatea, ci are drept scop protejerea societății. T. Hobbes în reflecțiile propune o nouă concepție a societății civile prin care, societatea civilă este un proces de trecere de la starea naturală la cea de existență civilizată. În starea „pre-civilă”, natura omului nu cunoaște nici civilizația, nici statul, această perioadă se caracterizează printr-un haos, o ură și război a tuturor contra tuturor.

Anume acești titani ai gândirii umane au pus personalitatea la un nivel mai înalt decât societatea și statul, privită ca uniunea individualităților, iar libertatea era percepută ca libertatea față de impunerea și amestecul statului în viața personală, aceasta a permis crearea concepției societății civile ca subsistemă a societății omenești. Societatea civilă constituie un reflex de apărare a personalității față de un real sau potențial abuz din partea societății politice în exercitarea funcționalității sale. Ideea constă în acea că individul ca unitate și societatea ca totalitatea indivizilor este mediată în existența sa de către stat, care au o tendință de perfecționare și evoluare.

T. Payne vedea o societate ce se autogestionează și necesită doar în cea mai mică măsură intervenție din partea statului. Statul se contrapune societății civile dar în același rînd este privit ca un rău necesar.

G.W.F. Hegel percepe societatea civilă ca o etapă în vastul și complexul proces al transformărilor istorice de la Evul Mediu la cea contemporană, prin mișcarea societății de la familie la stat. Societatea civilă sunt acelea relații extra-statale ce sunt regulate de

dreptul civil și care direct nu depind de stat.

I. Kant a adus o contribuție esențială la dezvoltarea societății civile, prin care a fost lărgit sensul acestui concept, pînă la cosmopolitism sau cetățeanul lumii. Societatea civilă este doar o secvență, o etapă servind ca imbold, pas înainte spre depășirea stării naturale. După el statul este realizarea idealului moral - scopul suprem al organizării obștești.

Cauzele apariției și condițiilor de manifestare a societății civile pot fi atât înzestrate cu caracter subiectiv, individual cît și cu cel general-social, (avînd caracteristici particular-specifice) dar evidențiază în mod obligatoriu și interacțiunea celor din urmă, o astfel de relație în trei ipostase și generează după mine apariția fenomenului societății civile, astfel de cauze reprezintă:

- protecția și dezvoltarea proprietății materiale și spirituale (în plan economic - bunuri materiale; spiritual – capacități intelectuale; organizatoric – grupuri, asociații, colectivități etc.);

- conlucrarea, cooperarea și dezvoltarea printr-o formă de conducere orizontală: stat – societate civilă (în care ambele se împărtășesc și conlucrează spre evitarea conflictului și colapsului de ordin intern și extern, în cele din urmă se satisfac interesele și necesitățile cetățenilor), ambele elemente î-și aduc contribuția la funcționarea normală organismului social;

- existența pluralismului intereselor, cerințelor, revendicărilor sociale (poate să se manifeste la nivel local, regional, central și cu caracter profesional, de caritate, cultural, ecologic, religios, familiar, juridic și materializat prin diverse mișcări, grupe, asociații, organizații, curente etc.);

- existența libertății individuale și sociale cît și a responsabilității acordate spre realizarea interesului propus;

- existența condițiilor spre realizarea unei conduceri democratice (în care societate civilă practic nu este controlată de către stat), ce cheamă spre acțiune politică, discuții politice – libertatea presei și a dreptului de exprimare și informare;

- existența unei baze juridice și garanțiilor constituționale în

exercitarea ei;

- crearea statului de drept axat pe principiul separației puterii politice, pluripartidismului, supremația legii, responsabilităților statului și a cetățeanului, organelor efective de control etc.;

- sfera vieții sociale ce nu este controlată, reglată de către stat (doar în măsura controlului îndeplinirii prescripțiilor sale și însăși instituționalizarea organizației, mișcării, asociației etc.), în care ambii (stat-societate) sunt priviți ca subiecți cu drepturi depline axați pe o interacțiune structural-funcțional;

- afirmarea în conștiința socială a principiului suveranității (individualism și mai puțin colectivism), solidarității și justiției sociale;

- exprimare poziției sociale a unui grup sau a societății la general;

- se manifestă printr-un caracter spontan în apariția sa (ex. uniunile avînd, ca scop realizarea unui interes și în urma satisfacerii căruia dispar sau î-și reorientează activitatea sa), care la sută este generat de factorul social.

Determinarea esenței societății civile nu are un caracter univoc. Ea se caracterizează ca fiind:

a) *o stare de a fi a vieții sociale*, în care sunt garantate și îndeplinite toate dispozițiile juridice și asigurată libertatea și responsabilitatea personalității și a cetățeanului (societatea se identifică cu statul, în esență creează o unitate, uniune);

b) *o sferă determinată de existența a vieții sociale*, care se caracterizează prin crearea unor condiții satisfăcătoare sau nesatisfăcătoare de reglare de către stat a mecanismului, condițiilor de funcționare a sferei vieții private, obștești astfel că într-o măsură influențînd-o, situație caracteristică societății occidentale în care societatea este privită ca fiind civică (constituie sfera relațiilor și instituțiilor extra-statale).

Astfel, societatea civilă are menirea de a atinge consensul și acordul dintre forțe sociale și interese. Ea determină normele și hotarele existenței comunității obștești, adică societatea civilă în

afara intervenției statului are mecanisme de a influența individul în parte și societatea de a respecta normele impuse legitim.

CONSTITUIREA CONȘTIINȚEI ISTORICE CA SISTEM INTEGRU

Dodul Dumitru, doctorand
Catedra de Filosofie și Antropologie, USM

The historic conscience appears like a primary element and like a basic nucleus of the social conscience and it is defined as a concrete form of a society. The historic conscience nearby the moral conscience hold on to analytic and epistemic system foundation so individual as well collective. In these conditions the historic conscience can be considered like a constructive element of any world conception. The evolution of historic conscience reveals the fight of the human collectivity for inserting its own existance in the historic stages sequece in order to affirm a future according to collective entity representation and also its place and fate in humanity.

Conștiința istorică apare ca un element primar și un nucleu fundamental al conștiinței sociale, definită drept formă concretă a unei societăți [3, p.40]. Alături de conștiința morală, conștiința istorică ține de fondarea sistemului analitic și epistemic, atât individual cât și colectiv. În aceste condiții conștiința istorică poate fi considerată ca element constitutiv a oricărei concepții despre lume. Evoluția conștiinței istorice relevă lupta colectivității umane pentru ași însera propria existență în succesiunea etapelor istorice, pentru a-și afirma un viitor în conformitate cu reprezentarea asupra ființei colective, a locului și menirii ei în cadrul umanității.

Relația dintre existență și conștiință în cadrul materialismului istoric capătă forma particulară a raportului dintre *existența socială* și *conștiința socială*. Nu conștiința oamenilor le determină